

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuati'a Redactorului

si Cancelari'a Redactiunii

e in Strat'a Morariloru Nr. 18.

Articolile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.“
Articolii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 fl. „ „
Pre anulu intregu . . 12 fl. „ „

Pentru Roma si'a:

pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia
Unu esemplariu costă 10 cr.

Sciri elect. partec. ale „Feder.“

Data in Sabisiu *) 8 martiu, la 7 ore — demin.
Sosita in Pest'a 8 „ „ 12 „ 10 min. la amediadi.
La Redactiune 8 „ „ 2 „ 25 „ „ dpmdi.

Adunare forte numerosa, ca la 500 membri. Resultatulu pana la 2 ore dupa amediadi: passivitate absoluta primita cu mare entusiasmu — a fara de 4 (di patru) ampoiati. — Se voru continuà desbaterile in privinti'a constituirii partitulu natiunali.

Data in Sabisiu 9 martiu, la 2 ore 30 min. — d. am.
Sosita in Pest'a 9 „ „ 3 „ 45 „ — d. am.
La Redactiune 9 „ „ 5¹/₄ „ — d. am.

S'a alesu comitetu centralu natiunali de 24 membri cu resiedinti'a in Sabiu. Presedinte Macelariu. Acestui comitetu s'a incredintiatu si formularea resolutiunii conferintiei, d'in operatulu gat'a susternutu de Macelariu, pre basea cunoscutulu programu alu natiunii.

*) In Mercuri-a nu este statiune telegrafica, prin urmare telegramulu s'au speduitu cu post'a, carea trece cam la 2—3 ore pre aici spre Sabisiu, de unde pana le noi telegramulu face calea de 6¹/₂ ore. adeca ca si candu ar fi venitu de preste Oceanu. Dominec'a si luni-a nu aparu diurnalele, deci intru acestu casu intardiarea telegramulu o insemnămu numai pentru a se cunose punctualitatea ce domnesce la oficiulu telegraficu sub ministeriulu dlui Gorove, carele este mai ocupatu de cortesle alegerii sale decâtu de cursulu afaceriloru ministeriulu s'eu. Despre abuserile de la oficiile postale am vorbitu alta data si vomu mai vorbi in nr. viit. Red.

59

Trib. de pres.

Presentatu in 26 fauru, 1869.

Spectabilulu tribunalu de jurati d'in cerculu de Pest'a pentru afacerile de presa

in Pest'a.

Actulu de acusatune

alu lui **Carol Ráth**, consiliariu ministerialu, directoru alu causelor regesci si advocatu alu santei corone magiare, ca procuroru generalu in afacerile de presa, contr'a Domnulu **Alesandru Romanu**, locuitoriu de Pest'a si redactoru respundietoriu alu diurnalulu „Federatiunea.“

Pentru delictulu de presa comisu in numerii 113 si 126—135, precum si in nr.ii 139 si 143 d'in anulu 1868 ai foiei periodice „Federatiunea.“

4208.

1868.

Spectabilu tribunalu!

In memori'a adunarei poporale, tienuta in Transilvania, la Blasiu, in 1848, 15 maiu, s'a tienutu totu acolo, in 1868, 15 maiu, prin participarea mai multoru individi de nationalitate romana, una solenitate, si cu acesta ocaziune sub pretestulu s'eu firm'a de consultari despre situatiunea natiunei romane, s'a improvisatu totodata si una conferintia, alu carei-a resultatulu a fostu Pronunciamentulu alaturatu aci sub J. % intre actele de investigatiune.

Redactatu in form'a unei proclamatii, acestu Pronunciamentulu, prin carele s'a atacatu uniunea legale a Ungariei cu Transilvania, si, cu scopu de a o face odiosa in mai multe directiuni, a nume prin redeseptarea de antipatie natiunali, s'a comisu una seditiune culposa, — a produsu una miscare mare in tote clasele natiunitatei romane atitiate, care miscare s'a manifestatu mai cu sema in diurnalele romane numai decâtu prin declaratiuni colective de adhesiune, publicate un'a dupa alt'a.

D. Alesandru Romanu, redactoru respundietoriu alu foiei periodice d'in Pest'a „Federatiunea“, cu scopu de a promovè directiunea desemnata prin Pronunciamentulu precum si atitierea in acesta privintia, nu numai că a deschisu altoru-a locu in foia sa prin insertiunea mai multoru declaratiuni de adhesiune, dreptu atitiari necompatibile cu linisea si ordinea publica, — precum se adevarescu prin numerii d'in 1868 ai acelu diurnalu, 79, 102, 103, 107, 109, 110, 111, 113, 114, 116 si 121, alaturati aci intre actele

de investigatiune sub C. % — C 11 %, — ci, in ace'a-si directiune si in acelu-a-si modu culpabilu, a atitiatu chiaru si elu insu-si in persona s'eu nemidilocitu, a nume:

Antaiu, prin impregiurarea că a reprodustu in nr. 113 d'in 1868 alu diurn. „Federatiunea“ unu articlu seditiosu, provediutu cu una introductiune esia d'in pen'a sa, alu diurnalulu d'in Vien'a intitulatu „Der Osten.“

A dou'a, prin ace'a inca că, pentru a face demonstratiuni contr'a procedurii criminali intentata autoriloru Pronunciamentulu, premitendu necontentu unu articlu de fundu gatitu spre acestu scopu si, ca adausu cătra acestu-a, testulu pronuciamentulu, a reprodustu in mai multi numerii ai diurnalulu „Federatiunea“, a nume, in nr.ii d'in a. 1868: 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 139 si 143, alaturati intre actele de investigatiune sub G. %, K. % — K 7 % si L. % — L 4 %, declaratiunile de adhesiune de mai nainte, publicandu cu asta ocaziune si numele subscrietoriloru.

In urm'a plansorei mele dto 14 diec. 1868 presentate pe bas'a mandatulu alaturatu intre actele de investigatiune sub A. %, la judele de instructiune d'in cerculu Pestei, finindu-se investigatiunea, relativa la delictulu de presa comisu astfelu prin D. Alesandru Romanu, substernandu tote actele de investigatiune, am onorea a propune urmatoriu

Actu de acusatune:

Articulu reprodustu d'in diurnalulu ce apare in Vien'a sub titulu „Der Osten“, si publicatu in nr. 113 d'in 1868 alu diurn. „Federatiunea“, precum se dovedesce prin nrulu 32 alu diurnalulu „Der Osten“ alaturatu sub F. % intre actele de investigatiune, a aparutu in acestu diurnalu sub rubrica: „Die Rumänen in Ungarn und Siebenbürgen.“

Manecandu d'in punctulu de vedere alu ideeii de statu austriacu, acestu articlu aprobeza si incurageza miscamentulu Romaniloru d'in Transilvania si Ungaria, unu miscamentu a nume, in intiesulu carui-a Romanii s'eu mai bine agitatorii mascati sub numele acestorua voiescu a eluptă pentru Transilvania autonomia, era in cele-l-alte parti a le Ungariei coordinatiune natiunale.

Mai incolo, acestu articlu dechiara de nejusta procederea criminala intentata d'in caus'a Pronunciamentulu, si se bucura mai cu sema pentru demonstratiunea d'in Blasiu; gratuleza apoi deputatiloru romani d'in diet'a pestana pentru tienut'a loru curagiosa observata contr'a majoritatii ostile, si esorteza pre Romani cu cele mai infocate expresiuni ca s'eu fia perseveranti in directiunea loru.

D. Alesandru Romanu a provediutu acestu articlu, atatu de seditiosu si plinu de cele mai detestabile incriminatiuni contr'a natiunei magiare, cu una introductiune alaturata aci sub E. % intre actele de investigatiune, unde si-esprime bucuria, că amicii departati si numerosi ai Romaniloru, — precum o dice si „Der „Osten“, — nu numai că recunosc drepte pretensiuni a le natiunei romane, ci si-dau chiaru concursulu loru pentru a le impleni.

Articulu de fundu, scrisu de D. Alesandru Romanu in urmarea improcusuareii criminali a autoriloru pronuciamentulu d'in Blasiu, si urmatu de testulu pronuciamentulu precum si de publicarea numelor subscrietoriloru, se afla alaturatu in tractiune sub H. %, intre actele de investigatiune.

Acestu articlu de fundu, reprodustu de atâte-a ori de odata cu testulu pronuciamentulu, a aparutu pentru prim'a data in nr. 126 d'in 1868 alu diurnalulu „Federatiunea.“

In acestu articlu de fundu, facia chiaru si cu procedur'a criminala, D. Alesandru Romanu procede cu una resolutiune marcata si provoca in favorulu Pronunciamentulu.

Departu de a afirmă numai, că pronuciamentulu contine drepte pretensiuni a le natiunei romane, si că acelu-a nu pote fi supusu pedepsei dupa dreptu si dreptate, — elu se obstina fatia cu autoritatea legale si, provocandu-se la numerulu mare alu acelorua cari urmeza stindardulu pronuciamentulu, pretinde ca sentintia criminala ce se va aduce s'eu se estinda a supr'a intregi natiuni romane.

Aceste fapte desemnate si descrise acū ale dnu-lui Romanu, cuprindiendu una seditiune indreptata spre conturbarea ordinei si linisei publice, si, ca re-

dactoru alu diurnalulu „Federatiunea“, fiindu dnu Alesandru Romanu respundietoriu pentru reproducerea articulu memoratu d'in diurnalulu „Der Osten“, fiindu d'insulu ingreunatu cu responsabilitate inca si d'in caus'a introductiunei adause cătra acelu articlu in lips'a numirei autorulu; fiindu totu d'insulu respundietoriu dupa lege si d'in caus'a reproducetiunei repetite a articulu de fundu, scrisu de elu si publicatu de odata cu testulu pronuciamentulu si a numelor subscrietoriloru dechiariatiuniloru de adhesiune; — pre bas'a §-loru 13 si 33 ai legi de presa si provocandu-me la plenipotintia mea alaturata sub A. %; acusu pre D. Alesandru Romanu, redactoru respundietoriu alu diurnalulu „Federatiunea“ si locuitoriu de Pest'a, pentru delictulu de presa comisu contr'a §-lui 9 alu legi de presa, si substernu presiedintulu spectacibilulu tribunalu rogarea, ca s'eu binevoiesca a defige terminulu pentru pertratarea aceste cause de presa inainte-a tribunalulu de jurati, si s'eu me incunoscintieze pre mine despre acesta prin esemplariulu antaiu, era pre acusatulu prin duplicatulu actulu de acusatune, in modulu indatinatu.

Remanendu cu respectu

Alu spectab. tribunalulu de jurati

umilitu servu

Garolu Ráth, m. p.

Directore alu causelor regesci si advocatu alu santei corone magiare, ca procuroru generale in afacerile de pressa.

Nr. 59

Trib. de pressa.

Pentru pertratarea verbala si publica si pentru enuciarea sentintiei in actiunea penale de pressa, intentata prin actulu presinte, se defige siedinti'a camerei juratiloru in sala tribunalulu de pressa alu cerculu de Pest'a (strad'a Kerepes, nr. 65) pre diu'a de 18 martiu 1869, 9¹/₂ ore antemeridiane, si dlu acusatulu Alesandru Romanu, locuitoriu de Pest'a si redactoru respundietoriu alu diurnalulu „Federatiunea“, sub gravitatea consecintieloru contienute in ordinatiunea ministeriulu de justitia emisa in 17 maiu 1867, se citeza prin present'a decisiune ce are a se induce in duplicatulu actulu de acusatune; era Ilustr. Sa Dlu consiliariu ministeriale Car. Ráth, advocatu alu santei corone magiare, directoru alu causelor regesci si procuroru generale, se incunoscintieze totu despre acesta in modu citativu prin esemplariulu antaiu alu actulu de acusatune.

In legatura cu acesta, se comunica partideloru sub % totodata si lista juratiloru d'in Bud'a-Pest'a, cari sunt chiamati a concurge cu servitiulu loru in acesta afacere penale.

Pest'a, 27 februaru 1869.

Iosifu Nyeviczkey

presiedinte alu tribunalulu de pressa pentru camera juratiloru d'in cerculu de Pest'a.

Clusiu, 6/8 1869.

Domnule Redactoru!

D'in multe parti ale Transilvaniei ai primitu in-seiintiari despre miscările electorale ale romaniloru, mai bine d'isu, despre tienut'a romaniloru facia cu alegerile de ablegati, pentru diet'a venitoria pestana. De la noi inca nu ai primitu nemica. Caus'a nu este, că dora noi amu dormi si nu ne amu interesă de o causa atatu de importanta pentru natiunea romana d'in Ardealu, nu, ci caus'a tacerii nostereste ace'a, ce ai fostu gacitu-o si Dta, Domnule Redactoru, in cutare numeru alu „Federatiunii“, inteligenti'a romana pre unele locuri tace si face. Acum s'eu-ti comunicu, că inteligenti'a romana d'in Clusiu si comitatulu, pana au tacutu, ce au facutu? Inainte de tote au cautatu că ce facu altii. Éca cum. In adunarea comitetulu comitatensu, convocatu spre alegerea comisiunii centrale, fără ca s'eu fie avutu vre-o intielegere prealabila, nu s'au infacisiatu nece unu membru romanu actualu, d'icu actualu, că-ci ampoiatiu siedu acolo d'in oficiu, — astfelu, comitetulu centralu potemu dice, că s'a compusu fără de conlucrarea Romaniloru. Au ingritu inse fratii magiari, ca intre 40 de membri ai acelu-a s'eu se puna si 11 romani;

intre cari si vre-o 3 judi de la sate. Au ingritu fratii magiari de noi si mai multu. Partia regimului (deakianii) au tinentu pentru cerculu de josu alu comitatului (Campia) o conferintia in Mociu, aici, fiindu că numerulu precumpenitoriu alu alegatorilor, sunt romani, au candidatu de ablegatu unu romanu, pre consiliariulu d'in ministeriu, Iosifu Hosszu. Ce e dreptu, pre Domnii d'in Mociu nu i-a rogatu nimene d'intre romani, ca sê se osteneasca pentru d'insii, cu candidatur'a; ei dara domni'a-loru pretindu la noi recunoscintia, pentru asta marimozitate (arda-o foculu); pretindu ca in cerculu de susu, unde partia deachiana sê vede a sta pre picioru cam slabu, romanii d'in multime pentru candidarea lui Iosifu Hosszu, in cerculu de josu, sê lucre micu cu mare, pentru reesirea candidatului deachianu, a secretariului de statu Carolu Zeik. Respunsulu la tôte acestea avê sê lu faca conferintia intelegentiei, convocata de bravulu protopopu Ioanu Pamfiliu, pre 4 Martiu, la Clusiu. Conferintia acêst'a s'a si tinentu, luandu parte la ea unu numeru frumosu de barbati d'in intelegentia beserecêca si mirêna, chiaru si vre-o câte-va capacitati eminenti. Conclusulu a fostu: **Nu luâmu parte la alegeri!** Vasiu potê scrie multe frumoșe amenunte, d'in acêsta conferintia, inse me indetulescu cu a ve asecurâ, că nece in congresele nôstre nationale nu s'a pertratatu cu mai multa seriozitate vre-odata o cestiune, cum s'a pertratatu in asta conferintia, intrebarea participării sêu neparticipării la alegeri. Argumentele aduse pre langa neparticipare au fostu atâtu de ponderose, in câtu in intrega conferintia, numai doi individi s'au aflatu cari au radicat uventu pentru participare la alegeri. Acești-a doi suntu: Samuile Vajda proprietariu in Somesifaleusi unu fecioru alu d'insulu, unu batutu desôrte, totu cu numele Samuile, cum ai dîce Vajda*) Samuile tata si fiu. Acești-a suntu recunoscuti de magiaroni — ei in totu loculu tienu cu partia magiara ba cum ni-a spusu-o Vajda fiulu si in asta conferintia a venit cu insarcinâri de la Ladislau Tisza. Si sê vedi că proprietariulu d'in Giorgesci, veteranulu Domsia, unu nume prea cunoscutu romaniloru de prin conferintiele nationale d'in Sabiu, prin petru dietoriele argumente, aduse pre langa neparticipare a la alegeri, i-a succesu a desradecina pre Samuila Vajda sen. d'in opiniunile sale politice, si a scote de la d'insulu dechiaratiunea că ca romanu nu pôte si nu va sê partecipe la alegeri neci d'insulu, recunoscundu si aceea, că elu a fostu pana acum in mare ratecure. Motivele pentru neparticipare desfasurate de mai multi oratori, s'a pusu pre chartia, d'in partea unei comisiuni alese spre acestu scopu (actulu acestu-a vi-lu comunicu si eu sub % rogandu-ve de publicare.**)

Acêsta dechiarare, va intregi si corespondentia mea. Inse inainte de a inchiâ, voui sê vi impartasișcu si așca, că d'in conferintia acêst'a, s'au alesu doi deputati in personele Dloru: protopopu Ioanu Pamfiliu si Lasaru Baldi, cari sê ne reprezente la conferintia intelegentiei Romane d'in tóta Transilvania, conchiamata pre a 7 Martiu la Mercurea. D'insii au capatatu indrumarea ca acolo sê lucre in intielesulu conclusulu conferintiei nôstre, si decum-va, adunarea aceea s'ar dechiarâ pre langa participare la alegeri, sê predêca votu se peratu, dechiararea nôstra, d'in carea li s'a datu la mana unu esemplariu autenticatu.

Cand u scriu aceste șire, deputatii nostri se afla deșu pre drumu câtra Mercurea. Δ

Revista diurnalistica.

(nu—nu.) In diuariulu (ungurescu, nou, de partia stanga) „Ellenör“ de la 7. Martiu cetimu:

„Câte-va foie respandescu cu una usiurintia necumpenita faime, ca si cum Romani'a ar fi inimic'a cea mai inversiunata a Ungariei si vice-versa. La noi se bucina, că acolo ungurulu este insultatu pre totu indene, flamur'a magiara este calcata in tina; la ei (in Romani'a) poporul se sparia cu aceea, că Ungarose pregateșcu la atacu. (Conduita unilaterală, nejusta si tiranica a guvernului si parlamentului Ungurescu, oservata fatia cu Romanii Ciscarpatini si deosebitu in caus'a Transilvaniei, apoi spiritulu turbatu ce respira d'in foiele austro-magiare in contra Romaniloru in genere si in contra Romaniei libere in particularu — aște-a insufla, dlu meu, temeri si amaretione in poporul Romaniei; respecte-se drepturile Transilvaniei si ale Romaniloru d'incôce, si nu veti fi muștrati, ddieulu păcii va fi intre noi.) Fireșce, acele tôte sunt minciuni (Foiele austro-magiare au titlu particularu la ele, minciunile, scorniturele si insultele apartienu armeloror loru predilecte) cari apoi in diu'a urmatoria se demintiescu.

„Dreptu acê'a pentru ce ôre se respandescu astu-feliu de faime mintiunose? Nu comite ôre cea

*) Ve rogu, pentru D. diu, sê nu confundati cum-va numele aceste cu alu bravulu naționalistu Ladis. Vajda.
**) Lu-vomu publicâ in nr. ven. Red.

mai mare crima in contra consciintiei celu ce agita pre una natiune in contra celei-a-lalte, fără neci o cauza?

„Deca in Romani'a trebele ar' curge estu-modu pre cumu le buçina foiele guvernamentale (Nu numai, ei chiaru cele (numite) liberale si mai alesu „Házánk“ nu incêta d'a inflâ bucinulu ignorantiei si alu preocupatiunii sale cu câte verdi-uscate. Apoi „Századunk“ face verfu), misiunea ministeriului ungurescu n'ar fi ce'a ce face acum. (Nu diu! cea mai nedispensabila si mai santa detorintia ar' fi pentru elu adi mai multu de câtu ori candu — a face tôte pentru satisfacerea conditiuniloru de dreptu, espresse de nenumerate ori d'in partea Romaniloru Ciscarpatini si rechiamate imperativu de politica justitiei si a secululu in care traimu. Nu suprematia magiarisatoria si nu utopiele imperiului celu mare magiaru (câ-ci arm'a cuceririi este deochiata deșu de torentii procesulu desvoltării consciintiei nationale) si nu monopolulu esistintiei politice a natiunii magiare in cele doue tiere sorori neci nimicirea autonomiei transilvanie — nu aceste-a sunt chiamate a intemeia bun'a si oportuna contielegere intre Romani si Magiari; — ministeriulu ungurescu, barbati de statu si natiunii magiare ratecescu, candu cugeta a potê pune stavila desvoltării si realisării ideiloru celoru mari de libertate si nationalitate: Oleum et operam perdunt, pôte si mai multu); — decâ inse trebele stau altcum, este unu mare pecatu a produce discordie intre doua tiere, cari au cea mai mare trebuintia de paciuc'a contielegere. (Bine dîsesi; inse foiele austro-magiare si dorere, cei mai eminenti barbati de statu ai dvostre ambla dupa flori de cucu, si totu ce facu, facu in detrimentulu contielegerii si impacivirii dorite.)

„Principiulu natiunii magiare este: a respecta drepturile si libertatea altoru-a. (O, numai d'ar' fi cum dîci! dar' rigid'a realitate demintiescu uritu nu dîcemu esistintia ei practicarea acelu principiu sacru. Nu discordia ar' fi adi objectulu discussiuniloru nôstre, de-cum-va drepturile si libertatile Romanulu ar' fi respectate. Dar' ddiu candu vrê a bate pe cine-va — dîce dîcal'a — i iâ mintea inainte de tôte. Astu-feliu o patiescu ungurii — guvernulu si reprezentantia loru.) Credemu, că vecinii nostri d'in Bucuresci inca profesêza acestu principiu, si atunci n'avemu de ce ne teme. Ddieulu concordiei este cu noi.“

Aradu, 6 martiu 1869.

Domnule Redactore! Alaturâmu aci sub % programulu D. Mironu Romanulu, candidatulu partiei (numite) romane de aici, dreptu modelu alu caracterului nationalu politicu, ce a imbracatu acea partia prin influinta conducatoriloru ei, si ca rezultatu eclatante alu pactului renumitu ce lu facura cu deakistii.

Binevoiti Domnule a face intrebuintiare de elu in pretiutulu diuariu alu Dv.; — de ôra-ce noi nu voimu a pasi pre calea publicitatii — espresu — contra lui, pntru ca sê nu potemu fi acusat cu semenarea discordiei intre alegatori, ci sê se convinga d'in diuare despre principiile politice ale candidatulu impusu loru.

Unde e dechiaratiunea pentru proieptulu deputatiloru romani si serbi d'in diet'a trecuta, in caus'a nationala? unde e dechiarata solidaritatea cu cei-l-alti deputati romani etc.

Elu nu recunosece romanii de natiune sêu celu putienu nationalitate, ei de soiu; elu nu amintiescu nemicu despre natiunea sa, elu se tiene de tôte partitele, si neci de un'a, elu nu a avutu curagiulu celu putienu cu unu pasagi sê insuflieșca pe % alegatori romani fatia de % alegatori magiari conserisi in cerculu Chisineului, si totu-si d'insulu are curagiulu a pasi de candidatu in cerculu cu majoritatea absoluta romana, pre langa unu astfelu de programu!! X.

Epistola privata câtra Ioane Suci u, not. in Socodoru.

Aradu, 3. martiu, 1869.

Iubite Frate!

Te rogu dulce frate! ca ocașionalmente sê me escusezi la acei domni, cari, dupa cum dîci, aru dorî sê me prezentezu la alegatorii d'in cercu; totu odata te importernicescu, sê spuni aceloru domni si frati concetateni, cu cari inca nu amu avutu onôre de amî face cunoscintia mai de aproape, si cari aru voi sê-mi scia principiile politice: cumcâ anim'a mea, dupa cum tu bine șcii, bate — ca asiê sê me espri-mu — in partea stanga; mi-iubescu patri'a ferbinte, si sum omulu progresulu; — inse chiaru penrucâ mi-iubescu patri'a si tienu la progresu: eu cu unu felu de moderatiune, ce o are parte a drêpta, me retienu chiaru si de la cugetulu unei incercâri, carea aru fi in stare de a cotrupi tiêr'a in periclu nou, si a ne despoia de beneficiile unei vietie constitutionali.

Cu acêst'a firescu nu vrêu sê dîcu, că dora eu m'asiu tienê sêu de partia drêpta, sêu de cea stanga; ma d'in contra, provocandu-me la dechiaratiunile mele de mai nainte, spunu apriatu si acum: că eu fatia cu partitele ce sustau acum,

adeca drêpta si stang'a, cuprindu o positiune de totu independente, si sperezu, că vomu ajunge sê vedemu o coalitiune noua de partita dietala, carea si-va lui programulu sêu d'in postulatele corelatiuniloru actuali si ale ideiloru de progresu.

Eu credu, că cu aceste m'am dechiaratu destulu de lamuritu la intrebarea principala; ce se cade sê mai amintiescu, este: că eu precum pana aci, asiê sê in viitoriu la tóta ocașiunea mai alesu intr'acolo voru lucrâ: ca intre locuitorii tieriei de diferite te limbe si relegiuni, sê se restabileze increderea reciproca, in loculu incordârilor daunose, ce inca totu se mai potu esperia; câ-ci unde lipsesce acêsta incredere, acolo nu pôte fi indetultu comuna; ma chiaru increderea mutua e o conditiune neapertu de lipsa pentru bunastarea si prosperarea comuna. — Dorescu: ca adeverat'a fratietate reciproca sê lege câtu mai tare intre sine pre totu locuitorii tieriei, fie acei-a de ori ce regegiune sêu nationalitate, ca asiê totu insulu sê pôte laudâ, că e unu cetatianu liberu alu unei tiere libere intru tôte egalu indreptatitu.

Eca dar' in generalitate principiile si programulu meu politicu. — Sperezu, că confratii mei romani, d'in trecutul meu si d'in cele esperiate la ocașiunea deseloru intelniri, voru cunôșce de ajunsi principiile si cugetele mele; daca totu-si e lipsa de me face cunoscutu in cerculu Chisineului: credu că lips'a acêst'a ocure singuru numai fatia cu concetatenii magiari, la a caroru-a dorintia relativa nu pot fi indiferente, fără a nu deveni acusat pe dreptulu câ-mi lipsesce tóta atentiunea câtra ei; — pentru aceea te rogu, sê afli vre unu modru, de a pricepe tôte cei interesati dechiaratiunea mea, ce o facui mai sus; si acêst'a ti o concredu tie cu atâtu mai vertosu pentru că nu aru conveni cu modestia, decâ eu de dreptulu m'asiu indesâ la necunoscuti.

Mironu Romanulu.

D'in comit. Zarandu.

Lun'a Martisioru, 1869.

In diu'a ast'a erâ, si pôte are, sê vina aici comitele spre premu contele Haller. De candu s'a dusu de aici dupa diu instalării (19 ianuariu) indata, comitatulu a fostu si este in pace. Ce ne va aduce acum dlu conte — nu scimu. Scimu atutu-a că inainte de a se departa d'in acestu comitatu, s'a dechiarat, că insu-si domni'a-lui, dlu conte, va staru la ministeriu ca pentru acestu comitatu sê se numêscu unu comite supremu de romanu. — Vomu vrê in câtu dlu conte si-va fi tinentu cuventulu. — Se m'aude inca, că ar' fi declaratu, că i este imposibilu de a tienne positiunea lungu tempu. Noi o credemu cu atâtu mai vertosu, că-ci nici cea o mana de magiari (ce este in acestu comitatu, inca nu sunt indetultu cu dlu conte, dîcundu ei a compromisu facundu-i sê voteze cu romanii pentru comite de romanu in acestu comitatu. Asiê positiunea dlui conte, deficile candu, vorbindu in modu parlamentar, nu numai majoritatea dar' chiar' si mic'a minoritate e in contra domniului. Prin urmare se vede că dlu conte ar' incepe a bate retarat'a. Si bine face; noi nu potemu decâtu sê i poftimu succesu mai plausibilu, decâtu precum l'a avutu la intrata. Amene scimu d'in funte siguru că dlu Tom'a, ajutantulu contelui inca bate reterat'a grosu. Va sê dîca, dupa ce a înșipat degotele in rana, acum si Tom'a crede, si desperatu de necirea in carea erâ, dîce: „nu me veti vedê mai multu.“ Nu dorimu a lu vedê, dar' numai ca pe romanu, si nici-odâ in drêpta straniloru ci tota-de-un'a in drêpta romaniloru, dar' candu Tom'a retirêza, altulu se intrude. Gurele cele re vorbescu că unu omu de acolo d'in Pest'a, unu domnu de tabla, locuescu in strad'a pomului verde, sub patronagiulu cu auspiciile dlui conte Haller, ar' vrê sê pasiêscu de candidatu in cerculu de alegere alu Halmagiului. Noi cunoscemu pe acestu omu si domnu; a fostu deregatoriulu aici in comitatu; lu scimu de omulu celu mai modestu si celu mai nepretentiosu: si nu credemu, ca fiu alu comitatulu ce este, sê se scia apretiu opiniunea publica de aici; si pentru acestu omu credemu că nu se va lasâ instrumentu in manacui-va, precum dorere s'a lasatu Tom'a.

Dar' eca amu scrisu aceste numai ca prin trecutu. Erâm sê scriu nici despre Haller, nici despre ajutantulu Tom'a, nici despre altulu. — Erâm sê scriu, pentru că nu scriu inca, despre miscările electorale d'in acestu comitatu. Miscările electorale sunt obiectulu dilei. Se cuvine sê cunoscemu si in comitatulu Zarandu. Aci inse io nu imilegu agitatiunile sêu intrigele intre partia cutarui sêu cutarui candidatulu. Eu aci intielegu numai dispusetiunile obiective s'a facutu in intielesulu legii pentru alegerea de deputati. La acêsto a am sê me restringu.

Câtra fiaștulu lui decembre anululu trecutu, a sositu comitatu ordinatiunea ministeriului de interne, prin care se vâca comitatulu a face dispusetiunile preliminare la alegere de deputati. In urm'a acestei ordinatiuni comitatulu s'a adunatu in siedintia extraordinaria la 4 ianuariu a. c.; aici presiedintia primulu vice-comite Dr. Iosifu Hodosiu, adunandu-se impartirea comitatulu in doue carcuri de alegere precum a fostu la a. 1865, s'a alesu comisiunea centrale penru conducerea afaceriloru de alegere. In comisiunea centrale a alesu 42 romani si 17 magiari, numeru destulu de mare astu d'in urma pre langa numerulu loru putienu si in privitu

averii si in privinta inteligintiei si in privinta numerului chiar' ce lu au in comitatu. Presedintele comisunii centrale este de lege vice-comitele, dar' si altminter comitatulu in adunarea sa a proclamat de presedinte pe primul-vicecomite Dr. Ios. Hodosiu.

Comisiunea centrala indata dupa aceea, si anume la in vitarea presedintelui, s'a intrunit in sedinta la 11. ianuaru a. c., candu in intielesulu §-lui 12. d'in legea electorala a alesu comisuniile conscrietorie de alegatori pentru ambe cercurile de alegere, a defiptu loculu unde, si diu'a in care au a se incepe conscrierile, si pentru cerculu de alegere Bradu a defiptu opidulu Bradu, era pentru cerculu de alegere Halmagiu a defiptu opidulu Halmagiu, staverindu d'ile de conscriere pentru ambe cercurile de la 7. pana la 20. februaru inclusive, adeca 14 zile. Presedinti in aceste comisuni conscrietorie a fostu, pentru cerculu Bradu dlu Antoniu Piciu, pentru cerculu Halmagiu dlu Ales. Siulutiu.

Comisiunile conscrietorie termenandu-si operatele in cele 14. zile prescise, le-au subscernutu comisunii centrale; care pentru censurarea acelu operat in intielesulu §-lui 21. d'in legea electorala era convocata deja pe 1. martiu a. c.

Intr'acea a sositu la comitatu si rescriptulu imperatescu d'in 6 febr. a. c. prin care reprezentanti'a tiei este conchiamata pre 20 apr. a. c.; astfeliu primulu v.-comite in lips'a comitelui supremu, pentru publicarea acelu rescriptu a convocatu comitatulu in sedinta extraordinaria pre 1. martiu a. c., candu memoratulu rescriptu s'a si publicatu. Si indata dupa aceea, intrunindu-se comisiunea centrala, ai carei membri sunt luati totu d'in membrii comitatului, a purcesu la afacerile prescise in §§-i 21., 24. si 26. d'in legea electorala. Si anume esaminandu listele de conscriere pentru ambe cercurile, acele-si le-a verificatu cu observarea, ca in tempulu prescisu pentru reclamari la comisiunea centrala n'a incursu nece una reclamatiune.

Observamu, ca in cerculu de alegere Bradu, sunt inserisi alegatori preste 1600. er' in cerculu de alegere Halmagiu preste 1300; in ambe cercurile cate trei patru sate mai multi, decatu la anulu 1865.

Diu'a de alegere s'a defiptu pre 17. martiu a. c. la 10 ore inainte de amedia-di; er' in comisuniile de alegere s'au alesu pentru cerculu Bradu, presedinte Ioane Motiu, notariu Ioane Francu; si pentru cerculu Halmagiu, presedinte Georgiu Secula, not. Andreiu Puticiu.

Aceste s'au facutu pana acum in intielesu legalu pentru alegerile de deputati in comitatulu Zarandu. Dupa aceste avemu se constatamu, ca acum, ca si in anulu 1865, miscarile electorale in acestu comitatu au decursu in cea mai mare linisce si cu cea mai stricta legalitate; si abi edredemu, ca in tota tier'a se fia unu asemenea comitatu, care se pota aretia vadeli de esemplu: gratia conducatorilor acestui comitatu si gratia simtiului bunu si moralitatii poporului zarandanu!

In urma cu tota siguritatea potemu anuncia publiculu, ca Dr. Iosifu Hodosiu, ca singurul candidat, acum ca si anulu 1865, va fi alesu in cerculu Bradu cu unanimitate; er' in cerculu Halmagiu va fi alesu Sigismundu Borlea, alesulu acestui cercu de la anulu 1865.

Corresp.

D'in comitatulu Hunedorei, ^{20 fauru} _{4 martiu} 1869.

Die Redactoru!

Cugetu a nu gresi candu vinu a vi aduce la cunoscintia nescari miscari electorale d'in comitatulu nostru.

Comitele supremu (L. B.) convocã pre adi comitetulu permanentu la Dev'a. Cam pre la 10¹/₄ ore la m. grabiramu si noi esti de la sate parte ca membri, parte numai ca „bene volentes auditores“ a ne infatisia la loculu destinatu; ajungundu eramu surprinsu vedindu pre toti paretii caselor scrisu cu litere mari: „eljen Makrai L.“ pre acestu Domnu partid'a sa voiesca a lu alege de deputatu pentru redeschidend'a dieta Pestana ca membru alu partitulu Ghiczi-Tisaijanu, carui-a apartienu si in diet'a trecuta.

Candu amu ajunsu, adunarea Comitetulu permanentu era disolvita, ca-ci alte afaceri nu a avutu decatu numai publicarea decretulu ministerialu despre deschiderea dietei pestane in 20 aprilu.

Cam pre la amedia se vediu unu placatu pre us'a carcime mari, ca: „Partitulu deachianu la orele 3 dupa prandiu va tieni consultare in casin'a nationala“, — firesce placatulu era in limb'a magiara, gram curiosu se vedu cari suntu cei de partid'a acest'a, — la orele 3³/₄ dupa amedia si vediu pe mai multi magiari cunoscuti si necunoscuti grabindu-se la loculu destinatu, inse surprinderea mea fu forte mare candu intr'acesti-a ochii mei fura siliti a vedea si pe trei Romani onorati: G. Cs., J. P. si S. P. adevratu triumviratu, clubu romanu deachianu grabindu-se asemenea la loculu de adunantia; — alti romani dupa a mea cunoscintia si scire neci nu s'au apropiatu de Casina. Se graiesce pre ulitia publice ca acestu triumviratu romanu au fostu pofitu la conferintia prin clubulu deachistoru, ore pentru ce? dora ca se se consulte cu acesti-a spre a afla vr'o modalitate pentru a castiga voturile romane preste cari dor' ar' dispune Dloru; de va fi asi, atunci e tristu lucru, si nu ne romane altu ceva inderetru de catu se-i compatimimu, (Combateti-i Dnulu meu, si nu lasati ca se aiba voturi spre vdiare strainiloru, — nu i compatimiti, ci i condemnati! Red.) vedindu ca Dloru nu apartienu conduitei desvoltate prin DD. Densusianu si Ratiu in adunarea Comitetulu cottensu tienu-ta in 13. ianuaru a. c., candu acesti doi bravi romani prote-

stara in contra a veri-ce participare a Romaniloru d'in acestu comitatu la alegerile de deputatu pentru diet'a d'in Pest'a etc.

Unu Unedorianu.

Beiusiu, in martiu a. c.

Progresulu au regresulu unei natuni se manifesteza si in numerulu mai mare au mai micu alu tenerimii studiose, asi catu de amu comparã numerulu tenerimii nostre studiose de pre mai multi ani, amu castiga icona chiara despre progresulu au regresulu nostru. A culege datele statistice in acesta privinta devine cu atatu mai greu, cu catu unele institute au incetatu d'a mai publica acele date si dupa nationalitate, asi universitatea pestana le publica de vr'o cati-va ani incoce numai dupa religinni, precum se pote vede d'in siematismulu personalu alu acelei-a de pre cei doi ani d'in urma. Ce scopu se urmaza si cu acesta, este forte usioru de priceputu. Statistic'a gimnasioloru se publica inca si dupa nationalitate, si asi mi-a succesu a culege urmatoriele date despre gimnasiile catolice d'in Ungaria pre anii scolastici 1867/8 si 1868/9.

Loculu si calitatea gimnasiului.	anulu 1867/8.		anulu 1868/9.		Observatiuni.
	nume-rulu totalu.	nume-rulu romani-loru.	nume-rulu totalu.	nume-rulu romani-loru.	
Bud'a, gimnasiu superioru regescu, profesori seculari . . .	566	—	562	6	
Pest'a gimn. sup. regescu . . .	576	3	—	—	
Baia gimn. sup. Pest'a, gimn. sup. piaristi . . .	631	4	—	—	
Kecskemét, g. sup. piaristi . . .	299	1	349	2	
Oradea-mare, g. sup. canoniciregulari premonstrati . . .	737	174	738	181	Are unu profesor si d'in limb'a rom.
Aradu, gim. sup. minoriti . . .	465	85	494	118	Are prof. si de limb'a r.
Beiusiu, gim. sup. preoti g.-catolici romani . . .	293	269	272	256	Limb'a propunerii e cea rom.
Satu-mare g. sup. regescu . . .	304	52	339	58	Are prof. de limb'a rom.
Segedinu, g. sup. piaristi . . .	651	25	655	17	
Temisiora, g. sup. piaristi . . .	444	53	513	85	Are prof. si de limb'a r. asemene.
Logosiu, g. inferioru seculari . . .	172	119	158	106	asemene.
Sigetulu Marmatoci g. inf. . .	108	24	113	32	
Becichereculu mare, g. inf. . .	135	8	130	4	
Bai'a-mare, g. in. minoriti . . .	160	96	218	130	Are prof. si de limb'a r.
Careiulu-mare g. in. piaristi . . .	110	17	102	20	
Sum'a totala a Romaniloru . . .	—	930	—	1016	

Comparandu aceste-a affamu acelu adevuru inbucuratori, ca numerulu tenerimii nostre studiose in gimnasiile catolice d'in Ungaria s'a maritu estu tempu cu 86 in relatie ne cu anulu trecut, si deca ar' cresce acestu numeru macaru numai in acesta progresiune aritmetica, preste vr'o cati-va ani am ave unu numeru frumosulu de intielegintia. — Totu d'in aceste date vedemu cu consoliatiune sufletesca, ca tenerimea nostra nu-si nega nationalitatea sa, ci chiar' si unde se afla numai cate unulu departe de alti romani are curagiulu d'a se marturisi de atare; esemplu este gimnasiulu d'in Baia de langa Dunare, unde numai unu singuru romanu figureza in tabela. In gimnasiulu inferioru d'in Logosiu romanii sunt in maiortate insemnata si totu-si limb'a propunerii nu e cea romana, ba precum se vorbesce acesta se tracteza acolo ca de claca, fiinduca respectivulu profesorulu numai candu si candu cercetaza scol'a, si d'in alte impregiurari mi-am castigatu convictiunea, ca acolo nu se face progresulu rocerutu in limb'a materna, bagu sema logosianii nu mai sunt cei de la 1861. Cu acesta ocaziune amintescu si aca cercustare inbucuratori, ca unele locuri, unde romanii nu au profesorulu de limb'a romana tenerimea ins'a-si s'a consotitu spre a se deprinde in limb'a materna, precum d. e. in Segedinu, unde una mana de romani in marea magiara dau semne despre vitalitatea romanului; asiu pote produce una epistola insufletitorea de la acesti teneri, scrisa intr'o limba destulu de corecta si ce e mai multu cu ortografia uniforma — d'icu cu ortografia uniforma, ca-ci intr'acestu punctu am facutu esperintie forte triste. Pre langa atentiune si combinatiune mai indelungata speru, ca voiu pote da publicitatii si datele statistice despre progresulu, ce-lu facu tenerii romani in studie. Pentru asta data inchiiau repetendu-mi oftarea mai de multe ori espresa, ca se se afie cine-va, carele se ni impartesiaca numerulu tenerimii nostre d'in gimnasiile protestantice de ambe confesiunile, ca d'in tote se potema afla, in ce proportiune ni sta sucescentia intielegintiei cu numerulu poporului si alu intielegintiei ce o posedemu, se ne nesimu a ne cunoace pusetiunea si in acesta privintia, adeca se ne numeramu ostasii ce-i potemu tramine pre campulu celu vastu alu culturei.

Titu Rufu.

Cetimu in editiunea de sera a diuariului „Pest, Lloyd“ ca la Conferintia romana in Mercuria. 7 mart. se adunara ca la 400 membri d'in tote anghiuurile Transilvaniei (Brasieu, Fagarasiu, Sabiu, Resinari, Salisce, Sabisiu, Alb'a-Iuli'a, Blasiu, Abrudu, Dobr'a, Hatiegu, Orestia, Aiudu, Turda, Clusiu, Gherla, Solnocu int. Daboca, Nasaudu, etc. etc.)

Macelariu, alesu presedinte multiamindu pentru incredere, purcese d'in principiulu „Omnia a Deo, nil sine eo“ („a Jove principium“ dicea strabunii nostri) si provocã adunarea a cere ajutoriulu cerrescu la lucrãrele conferintiei, ceea ce se si fece prin o rogatiune rostita de D. protop. Hanea.

Presied. propuse a se lua la procesulu verbalu neclatita credintia a membriloru adunarii catra ca-sa domnitoria (se traiesca! entusiastice.)

Mai de parte propuse a se dechiarã in proces. verb. ca adunarea se supune la legile sanctionate, acesta amendata prin d. Branu de Lemeni astfeliu „supunerea oblega numai intru catu legile respective tienu socotela egalitatii totoruru natiuniloru colocuitorie“, se primesce.

Vis. Romanu propune ca concludu: principiulu passivitãtii absolute, — la votare se primesce intre aplause frenetice cu tote voturile contra 5 beamteri **Hosu, Puscariu, Porutiu, Iul. Bardosi (!)** si Red. Telega. Rom. **D. Christea (!)**

Dupa a media-di continuare, concludu: abtinerere chiaru si unde alegatorii romani sunt in majoritate.

Pentru efeptuirea programulu (perfecta egalitate a natiunii rom. in Trans.) se alege comitetu, 24 membri, sub pres. lui Macelariu, cu sediamentulu la Sabiu.

Romani'a.

Cuventulu dlui Ionu Brateanu, tienu la intrunirea electorale in 3 fauru a. c. in sal'a Slatineanu.

(Fine.)*

D. I. Brateanu. Ei bine, Dloru, nu potu face asemenea fapte neceugate si ne intielesc omeni de Statu ca D. Ministru de asta-di, omeni care spunu c'au sferematu chiar' coron'a, voiu se dica Cuc'a; binele tiei; omeni, mai multu de catu vrestnici, caruntiti in afacerile Statulu, d'entre cari fie care se lauda ca au scapatu Romani'a, o sciu numai ei, este adevratu, D-v. nu o sciti, numai pentru c'a fostu secreta de Statu. Caus'a D-loru, nu este nici D. Macedonschi, nici, d-loru, Ministri cari au declarat ca sunt omeni seriosi; caus'a este alt'a, este ca mantau'a este prea lunga, dupa d-loru, pentru poporulu Romanu si trebuie strimtata, negrositu d'in iubire pentru noi, ca se nu ne incurcamu intr'ins'a in catu se cademu si se pota trece strainii preste trupurile nostre, (ilaritate, aplause.)

Caus'a adevrata este ca strainii nu voru se ne intarimu, se ne deprindemu cu libertatea si independintia. S'a votatu unu proiectu de lege care destinaza pe fie-care Romanu se devie oteanu cu cunoscintia si i da-midloce ca se-si apre tier'a sa; noi ne-amu pusu se-lu realizamu; eca vin'a. D-v. aveți, in alegerile viitorie, se respondeti, adeca se va pronunciatu intre camer'a trecuta care a votatu acestu proiectu, care a datu midloce guvernulu ca se-lu puna in lucrare, si intre guvernulu care ni-a spusu ce voesce. . . .

O voce. Stringerea pusceloru de la garda. . . .

D. I. Brateanu, (urmandu). Fie care atingere a drepturiloru dobendite este inceputulu sfarsitulu; sfarsitulu este era-si nimicirea libertatii, a natiunei Romane, este deschiderea usiei pentru celu d'antain care va voi se se face stapanu. Aveti dar' se respondeti inaintea copiloru dv., inaintea generatiunii viitorie, inaintea lumei si a lui Dumnediu, care v'au ajutat si ati venit fãra a dobendi una. Romania, de totu ce se va intempla.

Detori'a dv. este d'a intari si mentiene acesta tierra astufelu cum ni-a datu-o Dumnedieu, seu de nu, atunci vomu perde totu?

Voci. Nu, nu, o vomu aperi ca vieti'a nostra.

D. I. Brateanu (urmandu). Si copii nostri generatiunile viitorie ne voru blesomã de nemernicia si misieli'a nostra (aplauso). Dloru, ceea ce vi spui, nu este apelu de la o partita contra altoru-a, ci este unu apelu la natiune, o intrebare daca voiesce se traesca seu se se injunghie ea singura. . . .

Voci. Nici o data. — Traesca Romani'a.

D. I. Brateanu (urmandu). Ca se traesca natiunea trebuie se fimu noi barbati.

Voci (intrerumpandu) voru fi.

D. I. Brateanu. Ati vedutu cum s'au croitu treburi, ati vedutu ca se ieu mesuri forte dibace si forte aspre, forte puternice ca se sugrume libertatile nostre. Ei Dloru, de la capitala aterna totulu, de aici trebuie a se da semnalulu, esemplu de barbatia. Dvostre aveti interese legate cu tier'a intraga, rudenie amici; de aici trebuie se pornesca actiunea, trebuie se ve duceti, trebuie se-i luminati, trebuie se-i desceptati; trebuie ca fie-care cetatianu Romanu d'in Bucuresci se fie unu propoveditoru, pentru ca avemu se luptamu nu numai cu adversarii d'in intru, dar' si cu toti inimicii d'in afara, (aplauso, aprobãri). Dar' avemu si o detoria de onore de implinitu. Vãti dusu si ati staruitu prin tota Europ'a, si noi

* Vedi nr. 21, 22, 23 si 24. a. c. ai Fed.

amu repetitu necontentitu că suntemu unu poporu cu tôte calitătile de a fi, d'a tral liberu si independinte, de a fi, mari si tari, unu poporu care are tôte calitătile cerute ca să iee locu intre poporele libere si independinte ale Europei, ca să fie foculu tuturor poporeloru d'in Orientu si pentru acést'a neati trimisu si ati d'isu să ve gasimu unu Domnu ilustru prin nascerea, prin educat'ia, prin sustienutele, prin inteligenti'a lui amu avutu cum am d'isu la inceputu fericirea si Dumnedieu ne a ajutat si l'amu gasitu.

Voci Sê traesca, ura!!!

D. Brateanu. Vi s'a spusu totu d'aun'a că in Roman'ia, că in Franc'ia, că in Engliter'a, că pretotindene a avutu totu-d'a-un'a misiei care se duc pre langa Domni si se ilesu d'in tôte poterile lor, a face să se cređa că poporulu este misielu, cum d'ice si D. Macedonski in manifestulu D-lui că poporulu este stupidu, inertu, si nu mai sciu cum.

Voci. Minte — minte.

D. I. Brateanu. Daca nu asi crede cu D-vostre, nu asi fi venitu aci bolnavu, ca să vorbescu. (Aplause.)

D. Dimitrie Ghic'a, d'icea că, sub Cus'a si-sarutã in tôte serele coplii, că-ci nu scia cum o să se scôle a duo'a d' demaneti'a. Prea bine faceã D-loru; dar' tocmã fiindu că-si iubiã coplii multu, D-sa avusesse si precautiunea d'a-si pestrã amici forțe devotati langa Cus'a; noi n'am avutu asemeni precautiuni, si cu tôte aste-a nu ne-am feritu d'a lucrã necontentitu si pe facia pentru libertate si independintia, contr'a ori cui; pentru că amu avutu credintia că poporulu Romanu are tôte calitătile ca să face d'intr'insulu o natiune demna de strabunii nostri. Acést'a credintia o vomu avè totu-d'a-un'a; d'acea v'amu d'isu că fiindu că sunteti o societate, o natiune, pre a carii frunte Dumnedieu a insemnatu destinuri mari, daca voiti să aveti unu Domnu care să ve conduca la realizarea misiunei la care sunteti chiamati, si Dumnedieu ne-a ajutat să dobendim, demnu d'acestu rol, — aveti si o detoria de onóre cătra Elu; — aveti să i dati credintia, să aretati că nu sunteti o natiune de stupidi etc. cum d'ice D. Macedonski, că nu veti suferi să ni se radice tôte libertătile; — numai asiè veti da junelui nostru suveranu, care si-a lasatu o positiã glorioasă si a venit aci, să duca o vietiã d'in cele mai aspre, incungiuratu de intrige si de misieli, urmarea D-lui Brateanu, credinti'a că n'a fostu amagitu; numai asiè lu veti face să vedã daca este vietiã s'eu morte in Roman'ia. De la portarea D-vostre aterna totu. Numai printr'ins'a, sum incredintiati, unu Hohentolernu, unu stranepotu alu lui Fridericu celu Mare si alu lui Napoleonu I si III se va convinge că natiunea preste care este chiamatu a domni, este demna de numele ce pórta, si prin urmare nu este chiamatu a domni preste o natiune de sclavi si de misiei. (Bravo, applause.)

Aveti să i dati tari'a, să i dati curagiulu credintiei in viitoriu, s'eu aveti să lu desgustati si să lu faceti să se întorça despre noi, uitandu-se cu dispretiu inapoi si să i para reu că si-a consacratu vieti'a pentru noi.

Voci. Nici odata.

Să nu ve uitati la batiulu care ve incarca D-loru.... am d'isu batiu si mi amu adusu aminte de o istoria care mi o spunu coplii mei: unu mosiu si cu o matusia aveã unu copilu micu; matusi'a, plecandu la t'ergu, a d'isu mosiului ca să puna caldarea pre focu să se scalde cepilulu, inse i a d'isu totu o data să incerce ap'a ca să nu fie prea fierbinte si să i friga copilulu. Dupace a fiertu ap'a ca să scalde copilulu, mosiulu in locu să incerce ap'a, a bagatu facaletiulu (ilaritate) dar' facaletiulu... ce se simtia elu? Ap'a erã fierã in clocote, mosiulu a turnatu-o in albia, a bagatu copilulu in intru si l'a friptu. Bagati de s'ema dar' ca mosiulu, adeca ministeriulu ve incerca asta-di cu facaletiulu (applause mari. Voci. Facaletiulu se ramae) să nu lu lasãmu să bage copilulu in apa fierã ati intielesu? (afirmãri, generale, applause, bravo.)

Asiè dar' barbat'ia este o detoria santa si de onóre in privinti'a Suveranului; este o detoria santa, o cestiune de respundere inaintea generatiuniloru viitorie ale Romaniei, de respundere grea in faci'a tuturor Romaniloru; fiindu că candu Roman'ia va tral, toti Romanii se voru usurã; candu Roman'ia va peri toti Romanii voru fi in suferintia; (applause) este o detoria de fratia in privinti'a tuturor popóreloru d'in Orientu (applause, bravo), că-ci pre căta vreme o Romania a dovedit lumei că sunt in Orientu popóre cu vietiã demne ca să iee locu in societatea noua, acost'a, va fi unu titlu, o incuragiare pentru tôte popore Orientului.

Este o detoria si in privinti'a poterniciloru nostri vecini. Scimu că si Santulu Antonu, cătu de santu erã, inse pre ael erã să se poticnesca, fiindu că prea aveã ipsite multu; ei bine D-loru, se radicãmu o asemene ispita si poterniciloru nostri vecini, Austriei, Rusiei si Turciei, tuturor in fine. Candu voru scã că este ael unu poporu de cinci milióne de Romani; care sunt otariti să traesca s'eu să móra, fiti incredintiati că atunci relatiunile, de care d'iceã d. Dimitrie Ghica că nu are de cătu să se feliçite, voru deveni in adeveru bune si cei de la potere, voru potè seriosu să fia fericiti de conditiunile in care t'ier'a se va aflã facia cu tôte poterile. Si acést'a este lucru firescu dloru. Candu ai in facia D-tale unu omu barbatu, inteligente, vrednicu si cu arma in mana, ti vine ore vre-o data in gandu ca să te duci preste d'insulu, să lu calci, să lu lovesci? Nici o data.

Voci. Nici o data!

Totu asiè este si cu o natiune.

Repetu darã că, in alegerile viitorie, aveti să otariti nu numai de cutare si cutare cestiune, nu numai de Marele Ma-

cedonski, de care nu este de locu vorb'a acum, ci aveti să otariti de sort'a natiunii, de sort'a tuturor Romaniloru, de sort'a tuturor natiuniloru crestine d'in Orientu; de pacea si liniscea poteriloru celor mari, vecine; fiindu că daca ne vomu aretà de asta data că suntemu o natiune, nu numai cum a d'isu: cu manifestãri si protestãri, ci cu fapte, atunci să fiti incredintiati că si Austri'a ne va face besele, (Voci. De departe) si ungurii si voru mai ciontã penele si Rusi'a va urmã bunele cugetãri ce d'ice că le are asta-di pentru noi; fiindu că eu nu credu... credu pre tota lumea, dar' inse nu voi să mi punu sperantia de cătu in mine.

Să fie pre tronulu Rusiei unu santu, să fie pre tronulu Austriei unu santu, să fie chiar' unu Romanu, că-ci ati veditu, Dloru, chiar' Romanulu cum ce întorçe cătu lu punu mai susu, ati veditu că numai pre o trépta amu pusu pe unii si... (applause), de ace'a amu d'isu, negligeri, că-ci de va fi pe tronulu Rusiei s'eu alu Austriei unu santu, de va fi la Pest'a unu unguru, dar' unu romanu, chiar' unu boeru de ai nostri că-ci au amici aici destui... (vine applause si ilaritate) si daca Romanii se voru lasã să li se iee libertătãtile, (Voci. Nici odata), poteti fi siguri că toti, care mai de care voru să alerge să puna man'a pre noi si negresitu că nu va fi Rusi'a care va remane mai inderetru.

Prin urmare, o repetu sfarsindu: veghiati, lucrati. — (Aplause, bravo repetite, mare sensatiune.)

Noutãti Straine.

AMERICA. La 4 martiu a. c. nou alesulu presiedinte dlu gener. Grant a depusu inaintea poporului juramentulu indatenatu, adaugandu urmatóriele:

„Concetatiuni! Voturile vóstre m'au alesu de presiedinte. Juramentulu prescriu de constitutiune l'am depusu fãra vre-una reserva, fiindu resolutu a implinì dupa putintia totu, ce mi prescrie oficiulu meu. Recunoscu responsabilitatea pusetiunii mele, inse o primescu fãra temere. Oficiulu mi s'a oferitu fãra să fiu aspiratu la elu. Opiniunile mele despre cestiunile cele mai importante voiescu a le comunicã totu de-a-un'a congresului. Candu voi vedè a fi consultu, voiu intreveni cu vetu-lu meu, pentru a delaturã veri-ce mesure mai aspre, cari le am condemnatu totu de-a-un'a; inse tôte legile trebuie esecutate cu puntualitate, fãra a cautã de posedu s'eu nu aprobarea mea. Voiu urmã poltic'a, de a nu propune neci una lege, care ar fi in contradicere cu vointi'a poporului. Legile sunt menite a domni preste toti, atãtu a supr'a acelorua, la cari afla resunetu, cătu si a supr'a acelorua cari li-se opunu. Eu nu cunoscu neci unu modu, pentru a asecurã revocarea legiloru daunóse, care ar fi totu atãtu de eficace, ca si acurat'a loru esecutare. Multe cestiuni voru veni pre tapetu in acesti patru ani ce voru urmã. E de doritu ca cestiunile aceste să se trateze cu sange rece si fãra prejudetiu, fiindu că de la ele depinde fericirea poporului. Aceste le pretinde securitatea persónei, a proprietãtii si a stimulatunii poltice pretotindene in tiera. Tôte proiectele de lege, promovendu ajungerea acestui scopu, le voiu spriginã d'in tôte poterile. Pentru asecurarea Uniunii a trebuitu să se faca una grandeosa detoria de statu a carei-a licuidare trebuie a se suscepe de una data cu valut'a metalica, indata ce acést'a se póte esoperã fãra daun'a tieriei. Pentru conservarea onorii nationali fie-care dolaru alu detoriei de statu trebuie solvitu in aur, de cum-va contractele nu dispunu almintere. Trebuie să se scia, că nedenegandu-se vre unu cruceriu d'in detori'a statului, acést'a va contribuì multu pentru consolidarea credetului nostru de statu, care ar' fi trebuitu să fia celu mai mare in lume, si in fine ne va aduce in pusetiunea de a solvi detori'a in bonuri pentru cari vomu solvi interese cu multu mai moderate, decâtu cari le solvimu in presinte. Impregiurarea acést'a are a fi insotita de contragerea onesta a contributiunii, dandu-se s'ema erariului despre fie-care dolaru contrasu, si facundu-se restringere cătu mai mare in erogatiuni. Atunci fãra indoiela va fi mai lesne a respunde dolarulu decâtu adi, candu avemu să dãm bani pentru luculu netrebnicu. Comerçului rui-natu trebuie să-i dãm unu sboru nou si industriei impulsu. Junii tieriei nostre au distins'a chiamare a sustienè onórea nationala. Momintele cugetãrii despre venitori'a n'ostã influentia la cele-lalte natiuni, să li insuffle superbia nationala. Modululu, prin care are a se licuidã detori'a statului, si prin care se va incepe de nou solvirea in metalu, e multu mai ponderosu de cătu compunerea planului in privinti'a acést'a. Resolutiunea solidarã pentru a produce rezultate e cu multu mai importanta de cătu svaturile singuratece produse spre acestu scopu. In data ce legea e restituita in deplin'a ei vigóre in tóta tiera si comerçiu condusu in canalele sale indatenate, me voiu nisul a le esecutã cu acuratétia, si a me ingrigi despre contragerea regulata a tuturor venitoriloru de statu. Voiu fi precautu denumindu numai atari oficianti, cari sunt apti pentru realizarea planului acestui-a. In politic'a straina relatiunile cătra celelalte natiuni le voiu intretienè conduse de spiritulu

ecuitãtii, chiaru asiè precum acele sunt a se conservã între persóne private.

Voiu incuvenintiã scutul legiloru pentru toti cetatiani, fie acei-a indigeni s'eu de origine straina indata ce se vedu restrinsi in drepturile lor. Pretotindene unde falfaia flamur'a n'ostã voiescu a se respectã drepturile tuturor popóreloru, inse totu de una data voiu pretinde si pentru noi o asemenea respectare. Déca altii n'ar' oservã regul'a acést'a in comunicatiunea lor cu noi, atunci vomu fi necesitati a li urmã esemplulu. Tratarea cuviintiósã cu indiani merita a se aminti cu totu ad'insulu. Voiu favoru totu pasiulu ce tinde la civilisarea crestinisarea lor si in fine la recunoscerea dreptului lor cetatianescu. Dorescu si speru că amendamentulu constitutionalu pentru garantarea sufragiului universalu se va primi definitivu. In fine ve rogu să fiti cu indulgentia unii pentru altii si ca fie-care cetatianu să nisuesca dupa potintia a consolidã fericirea uniunii, si eu me voiu rogã lui Ddiu ca să si reverse darulu s'eu a supr'a ei.“

Sciri electrice.

Vien'a, 5 martiu. Consulii prusesci d'in strai-netate cu raportu la cuventulu de tron sunt insarcinati a accentuã mai resolutu intentiunea Prusiei, de a-si indreptã tóta activitatea numai a supr'a consolidãrii confederatiunii de nordu.

Vien'a, 5 martiu. Faim'a diuariului „Liberté“ despre una nota amenentiatoria indreptata Turciei d'in partea Serbiei e nefundata; se negociéza numai despre desiertarea fortaretielor serbesci Zvornik si Sakar, cari inca-su ocupate de turci. Negotiatiunile au unu caracteru de totu pacinicu, si Turci'a a promis de dejã desiertarea fortaretielor.

Triestu, 5 martiu. (Post'a d'in Levante) Aten'a, 27 fauru. In provincieles marginarie domnesce o mare nesecuritate; in Peloponesu inca aparut bande de lotri. — Deficitulu va trece preste 15 milioane de drahme. Decretulu pentru disolverea camerii inca nu s'a publicatu. In portulu de Pyreu a sositu una fregatta pancerata anglesa ca naia statiunaria.

Madridu, 5 martiu. Cortesulu a respinsu propunerea lui Castelar, relativa la amnestiarea incriminatiloru poltici.

Agramu, 6 martiu. La sosirea maj. sale in Petrinia, guvernatorulu Bosniei Osman pasia va trece preste frontarie, pentru a salutã in numele Sultanulu pre monarculu Austriei.

Vien'a, 6 martiu. Turci'a a denegatu revocarea ordinatiunii relative la raporturile suditoru de nationalitatea grecésca. — Scirea despre una nota amenentiatoria a Serbiei e nefundata.

Vien'a, 6 martiu. Stang'a estrema a senatulu imperialu a interpelatu guvernulu, că cum are de cugetu a procede contr'a unoru demnitari inalti in pensiune, cari agitéza in Rom'a in contr'a Austriei — Incercãrile pentru mediu-locirea unei aliantie intre poloni si cehi, au remasu fãra resulatu.

Berolinu, 6 martiu. Bismarciu in numele regelui asta-di a inchisu ambe camerele.

Petropole, 6 martiu. „Journal de St. Petersburg“ publica procesele verbali ale conferintiei de la Parisu si unu numeru insemnatu de acte relative la conflictulu grecu-turcescu.

Madridu, 6 martiu. Cortesulu a transpusu unei comisiuni proieptulu lui Orense, relativu la incetarea regaleloru de sare si tabacu.

Constantinopole, 6 martiu. Se d'ice că Siahulu Persiei voiesce a tramite la Constantinopole prevezirulu s'eu cu una nota amenentiatoria.

Teschenu, 7 martiu. Trenulu de su nrulu 12 intre statiunea Karivin si Teschen esã d'in sine; masin'a s'a resturnatu de pre linia; unu vagonu cu pachete s'a stricatu forte tare, era altulu de clas'a a trei-a numai in parte; caletorii si trenele personale au scapatu nevatemate.

Belgradu, 7 martiu. Diuariulu oficialu „Unitatea“ in nrulu s'eu de eri d'ice, că congresulu americanu a decisu a donã Greciei doue nãi. Ministrulu marinei e dejã insarcinatu pentru a le tramite.

Vien'a, 8 martiu. Consululu prusescu si italianu a respinsu invitarea consulului anglesu d'in Bucuresci, pentru a se consultã despre afacerea lui Danin, si d'in caus'a acést'a domnesce una iritatiune mare in corporatiunea consulara.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.